

Zahvala recenzentima

U razdoblju nastajanja knjige prolazio sam mnoge faze sumnjajući u sve ispisano. Naime, moje je formalno obrazovanje u prirodoslovlju, a priča koju sam poželio ispričati temeljena je, prije svega, na pedagogiji, psihologiji i sociologiji. Zbog toga sam se vrlo često pitao jesu li moje iskustvene spoznaje u skladu sa suvremenim znanstvenim spoznajama – i potražio pomoć od ponajboljih u tim područjima.

Pomoć Igora, Slavice i Krešimira bila mi je nemjerljiva. Vrlo precizno locirali su mjesta koja bi trebalo doraditi i istovremeno mi omogućili autorsku slobodu. Knjiga bez njihove pomoći ne bi bila kakva jest.

Veliko im hvala.

Napomena

U svojim zapažanjima recenzenti su spomenuli nakladnika Forum d.o.o. Međutim, autor je u međuvremenu promijenio nakladnika, te je knjigu izdalo Hrvatsko književno društvo, Rijeka – ogranak Zadar.

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Ulica Mihovila Pavlinovića b.b.
23000 ZADAR

tel.: 023 200-501
fax: 023 200-605

RECENZIJIA

KNJIGE, MONOGRAFIJE I DRUGOG SRODNOG IZDANJA

PODACI O RECENZENTU:

Ime i prezime: **dr. sc. Igor Radeka**

Zvanje (znanstveno-nastavno i/ili znanstveno-istraživačko): **red. prof.**

Naziv matične ustanove: **Sveučilište u Zadru**

PODACI O RECENZIRANOM DJELU:

Autor: **Nikica Simić**

Naslov: **Heraklit mračni u hrvatskom školstvu**

Vrsta djela (knjiga, monografija, ostalo): **knjiga**

Opseg djela (broj poglavlja, stranica, ilustracija, dijagrama, tablica i sl.): **2 dijela,
185 str.**

Broj literaturnih podataka navedenih u opisu literature: **51.**

MIŠLJENJE O DJELU:

(je li rukopis metodološki prilagođen predmetu, postoji li popis literature, u kojoj je mjeri riječ o izvornom djelu, postoje li i druga djela sličnog sadržaja i kakvoće, jesu li terminologija i mjerne jedinice usklađene s postojećim propisima, je li sadržaj rukopisa iznesen pregledno i jasno u jezičnom i konceptualnom smislu)

Primio sam od izdavača Forum d. o. o. Zadar na recenziranje tekst g. Nikice Simića pod naslovom *Heraklit mračni u hrvatskom školstvu*. Knjiga je napisana jednostrukim proredom standardnog A4 formata na 185 stranica.

Započinje sadržajem (str. 1) i predgovorom (str. 2-3).

I. dio knjige satkan je od Autorova nastavničkog i ravnateljskog iskustva u sustavu školstva, a sastoji se od 15 poglavlja: Znanje (str. 4), Škola (str. 5-12), Vrednovanje (str. 13-17), Varanje (18-20), Natjecanje i varanje (str. 21-33), Odgoj i obrazovanje (str. 34-37), Učenici, studenti, sustav (str. 38-43), Mašta (str. 44-50), Indiferentnost (str. 51-59), Djeca su naša budućnost (str. 60-61), Kako se nekad odrastalo (str. 62-66), Nastavnici (str. 67-70), Reforme i nastavnici (str. 71-78), Roditelji (str. 79-83) i Privatne i javne škole u Hrvatskoj (str. 84-92).

II. dio knjige temelji se na isječcima iz različitih prosvjetno političkih dokumenata koji su bili aktualni u hrvatskom školstvu posljednjih dvadesetak godina te Autorovim komentarima tih dokumenata. Sastoji se od 10 poglavlja i 5 potpoglavlja: Reformski dokumenti (str. 93-95), Kompetencije (96-104), Politika i hrvatsko školstvo (str. 105-111), Lekcije iz Finske (str. 112-114), poglavlje Nacionalni okvirni kurikulum (str. 115-127) ima potpoglavlje Programi i udžbenici (str. 122-127); Školski kurikulum Zadarske privatne gimnazije (str. 128-145) sastoji se od potpoglavlja Uvod (str. 128-130), Sastavnice kurikuluma (str. 130-139), Zdravstveni odgoj (str. 140-143) i Spolni odgoj (str. str. 144-145); nakon toga, pri kraju teksta, slijede poglavlja Samovrednovanje (str. 160), Državna matura (str. 161-163), Strategija (str. 164-179) i Licemjeri (str. 180-182). Na kraju je Literatura (str. 183-185).

Recenzirani tekst knjige predstavlja mikroanalitičko preispitivanje sustava školstva u Republici Hrvatskoj od strane jednog iskusnog nastavnika koji taj sustav promišlja s pozicije osnivača, vlasnika i

dugogodišnjeg ravnatelja Zadarske privatne gimnazije. U tom kontekstu kritički i samokritički razotkriva dobre i loše strane tog sustava tako što (uglavnom implicitno, ponegdje i eksplicitno) preispituje većinski dio javnog školstva, kojem je osnivač i vlasnik država, s pozicije predstavnika manjinskog dijela javnog školstva, koji je u privatnom vlasništvu. S te pozicije Autor neobično otvoreno progovara o mnogim problemima sustava školstva i anomalijama koje su smetnja kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog rada.

Iako taj pristup prevladava, to nije jedina spisateljska pozicija ovog vrsnog profesora matematike i fizike. Tekst obiluje primjerima uspješnog rada s učenicima iz kojih se prepoznaje samoprijegorna odgojno-obrazovna predanost Autora, kako za razdoblja života i rada u državnim školama tako i iz vlastite privatne škole. Iako o tome ne raspravlja, Autor osobnu profesiju živi kao poziv, koji ne može (niti to pokušava) razdvojiti od života u cjelini. Štoviše, u tekstu otvoreno preispituje vlastito roditeljstvo i suočava ga s profesionalnim izazovima nastavnika. Na taj način s pravom izjednačava roditeljstvo s nastavničkim pozivom, jer su to jedine djelatnosti koje zajedno teže ostvarenju (naoko paradoksalne) misije: odgojem i obrazovanjem mladih dokinuti potrebu za samim sobom. Obrazovanjem žele razviti samoobrazovanje, odgojem ostvariti samoodgoj mladih ljudskih bića koja su stvorili ili koja su im povjerena. Pritom nesebično koriste sve raspoložive mogućnosti kako bi ih nadrasla vlastita djeca i vlastiti učenici, kako bi postali bolji od njih samih.

Autor je napisao ovaj intrigantan tekst s pedocentrističke pozicije, tako da sustav školstva promišlja na temelju potreba djeteta. To se dobro vidi iz sljedećih misli: „Budući da, ulazeći u EU, moramo mijenjati i naš školski sustav, a ne znamo što želimo, bilo bi nam najmunđrije oslušnuti i čuti želje učenika i pokušati ih mentalno «vratiti u škole», jer škole su na prvom mjestu zbog djece“ (str. 43); „Djeca (a „što su djeca“ još uvijek ne znam, jer želim i dalje biti dijete) imaju svoj svijet“ (str. 46).

U tekstu se nalaze određene konstatacije s kojima se (kao autor ove recenzije), s pozicije znanstvenika odgoja i obrazovanja, sveučilišnog profesora i javnog djelatnika, ne slažem. Navest ću samo neke od njih: „Budući da nijedna škola nije mogla funkcionirati bez ljudi/učitelja u igri se pojavio i odgoj“ (str. 11); „Radi se o procesu [odgoja, op. I. R.] u kojem odgajatelj(i) djeci («tabula rasa») usađuju određeni sustav

vrijednosti“ (str. 35); „Privatne škole neusporedivo više pozornosti posvećuju odgojnoj ulozi škole“ (str. 35); „Ne znam točno kako je [država, op. I. R.] zamislila ulogu pedagoga, kao generatora preventivnih procesa ili kao «gasitelja požara». Prvu dimenziju, radeći u mnoštvu škola, nisam uopće percipirao, ali niti drugu, u smislu «rezultata» njihovog djelovanja...“ (str. 36); „Naime, polazio sam od pretpostavke da «odgoj utječe na obrazovanje, a da obrnuto ne vrijedi»...“ (str. 80); „...zapravo javne škole nisi ni osnovane *zbog djece*“ (str. 87); „Ravnatelji javnih škola jako teško mogu utjecati na „kolegijalnost“ u kolektivu“ (str. 89); „„Usavršavanje nastavnika“ u našem sustavu postoji, ali je zapravo „bacanje novca““ (str. 89); „Međutim, povijest našeg «sindikalnog pokreta» jasno pokazuje, od g. Bernarda Jurline i dalje, kako su se sindikalni čelnici s lakoćom odricali svojih ideja (i djelovanja) slijedeći zamamni zov politike. Pitanje je samo što su za politiku trebali odraditi prije, djelujući kao sindikalni čelnici“ (str. 99); „Početkom devedesetih «vodio sam» štrajkove prosvjetnih djelatnika kao zamjenik predsjednika sindikata Gimnazije Franje Petrića. Štrajk je «malo milom malo silom», i na državnoj razini, ugašen. Politika je opet našla privremeno rješenje. Nakon toga politika je domislila «novu politiku» i u sindikate infiltrirala «svoje ljude». Poslije toga «ozbiljnih» štrajkova u prosvjeti nije bilo, ali su sindikalni čelnici hametice, nakon za politiku odrađenog posla, završavali u Saboru ili nekim (politici i njima) zanimljivim i dalje važnim funkcijama“ (str. 108).

Bez obzira na ponegdje i značajne razlike stajališta koja su iznesena u recenziranom tekstu od recenzentovih spoznaja ne sumnjam da su, kako citirana tako i neka druga Autorova stajališta, rezultat njegova autentičnog iskustva iz konkretnog školskog i životnog okruženja u kojem se nalazio. Zato ona ne gube vjerodostojnost time što nisu nužno objektivna ili primjenjiva na sustav u cjelini. S obzirom na to, kao i činjenicu da u raspravama o sustavu odgoja i obrazovanja nedostaje pluralizma mišljenja, ovaj tekst smatram doprinosom u tom pogledu.

ZAKLJUČAK I OCJENA:

(prijedlog za eventualno potrebne ispravke i promjene u rukopisu, završna ocjena s preporukom za objavljivanje ili neobjavljivanje rukopisa)

S obzirom na to da su se u tekstu potkrale određene pogreške, u nastavku navodim ta mjesta. U I. dijelu 7. poglavlje u sadržaju se navodi naslov Učenici, studenti, sustav, dok se u tekstu knjige nalazi naslov Učenici, studenti i sustav. U II. dijelu 9. poglavlje u sadržaju se nalazi pod naslovom Strategija, dok se u tekstu nalazi pod naslovom Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije. Navedene naslove svakako treba ujednačiti.

Osim toga, potrebno je ujednačiti način pozivanja na literaturu u fusnotama, kao i provesti cjelovito lektoriranje i redigiranje teksta.

Potrebno je ujednačiti podatke o broju visokoobrazovanih u RH. O tome Autor na jednom mjestu navodi: „Pretpostavimo da znanje ide uz visoko (fakultetsko) obrazovanje. U ovom trenutku je desetak posto stanovnika Hrvatske u toj kvoti“ (str. 60). Međutim, prema popisima stanovništva iz 2001. godine u Hrvatskoj je 12% visoko obrazovanih, a 2011. 16,4% (<http://www.dzs.hr/>). To potvrđuje i sam Autor u nastavku teksta: „...čini se da smo «potezom pera» u startu (za 4,2 %) povećali broj visokoobrazovanih. Ako pretpostavimo da su brojevi 7.8% i 16.4% točni lako je izračunati da se i kod nas broj visokoobrazovne populacije podvostručio za deset godina. U drugoj opciji (12% i 16.4%) «rast» je puno prirodniji i na razini je povećanja od 1.4 puta“ (str. 164). Te bi podatke trebalo ujednačiti.

Na kraju, uz konstataciju Autora „...o postojanju (!!!) Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala me uistinu čini depresivnim. Tko su uopće ti ljudi koji su tko zna od kada neprimjetni u sustavu“ (str. 174) treba napomenuti da je riječ o tijelu koje je formirano na temelju Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru početkom ovoga ljeta, da radi volonterski, te da ima vrlo precizne Zakonske ovlasti (www.mzos.hr). Ta mi je materija dobro poznata s obzirom na to da sam bio član dvaju Vladinih tijela koja su izradila cjelokupni projekt: Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i Povjerenstva za provedbu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (i nisam član

Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, ali mi je poznat okvir njegova rada).

Zaključak:

Tekst Nikice Simića pod naslovom *Heraklit mračni u hrvatskom školstvu* pisan je na temelju Autorovih asocijativnih reminiscencija na različita razdoblja života kao i na upečatljive i prijelomne događaje. To daje tekstu dinamičnost, kao i svojevrsnu uzbudljivost s obzirom na to da se razvija neuobičajenim tijekom. Temelji se s jedne strane na preispitivanju profesionalnog rada Autora, s druge strane na traganju za uporištima u cjelokupnom životnom iskustvu.

Preporučam izdavaču Forum d. o. o. Zadar da objavi tekst *Heraklit mračni u hrvatskom školstvu* Nikice Simića. Neobično otvoreno promišljanje problema, osebujan način pronalazjenja rješenja i polemičan pristup trebali bi izazvati pažnju javnosti.

Datum recenzije:

Zadar, 15. listopada 2014.

Potpis recenzenta:

prof. dr. sc. Igor Radeka

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Ulica Mihovila Pavlinovića b.b.
23000 ZADAR

tel.: 023 200-501
fax: 023 200-605

RECENZIJA

KNJIGE, MONOGRAFIJE I DRUGOG SRODNOG IZDANJA

PODACI O RECENZENTU:

Ime i prezime: **Slavica Šimić Šašić**

Zvanje (znanstveno-nastavno i/ili znanstveno-istraživačko): **docent**

Naziv matične ustanove: **Sveučilište u Zadru**

PODACI O RECENZIRANOM DJELU:

Autor: **Nikica Simić**

Naslov: **Heraklit mračni u hrvatskom školstvu**

Vrsta djela (knjiga, monografija, ostalo): **knjiga**

Opseg djela (broj poglavlja, stranica, ilustracija, dijagrama, tablica i sl.): **2 dijela,**

26 poglavlja, 189 str.

Broj literaturnih podataka navedenih u popisu literature: **51**

MIŠLJENJE O DJELU:

(je li rukopis metodološki prilagođen predmetu, postoji li popis literature, u kojoj je mjeri riječ o izvornom djelu, postoje li i druga djela sličnog sadržaja i kakvoće, jesu li terminologija i mjerne jedinice usklađene s postojećim propisima, je li sadržaj rukopisa iznesen pregledno i jasno u jezičnom i konceptualnom smislu)

Heraklit mračni hrvatskog školstva djelo je u kojem autor u dva dijela raspravlja o hrvatskom školstvu, definirajući "neupitne" koncepte na sasvim drugačiji način. Nakon predgovora, u prvom dijelu knjige uključeno je 15 poglavlja: Znanje, Škola, Vrednovanje, Varanje, Natjecanje i varanje, Odgoj i obrazovanje, Učenici, studenti, sustav, Mašta, Indiferentnost, Djeca su naša budućnost, Kako se nekad odrastalo, Nastavnici, Reforme i nastavnici, Roditelji, Privatne i javne škole u Hrvatskoj (str.4-84).

Drugi dio knjige sastoji se od 11 poglavlja: Reformski dokumenti, Kompetencije, Politika i hrvatsko školstvo, Lekcije iz Finske, Nacionalni okvirni kurikulum, Školski kurikulum Zadarske privatne gimnazije, Samovrednovanje, Državna matura, Strategija, Licemjeri i Na kraju. Naravno na kraju se navodi popis korištene literature (str.93-189).

Autor vrlo kritički, na osnovi dugogodišnjeg učiteljskog iskustva sveobuhvatno promišlja o našem sustavu odgoja i obrazovanja. Vrlo otvoreno razotkriva probleme sustava. Odnos koji ima prema odgoju i obrazovanju djece jasno se očituje i u pisanju kroz visok stupanj samootkrivanja u ulozi učenika, roditelja, učitelja i ravnatelja ("Zbog ovakvih promišljanja zaključujem da pripadam i sedmom i osmom krugu pakla, jer sam u velikoj mjeri odrađivao svoje «licemjerje»."). Općenito, autor naglašava pristup usmjeren na učenika, čak izjednačava ulogu učitelja s ulogom roditelja stavljajući ljubav prema djeci i pozivu u prvi plan kao preduvjet za uspješno obavljanje posla. Autor u svojoj raspravi dotiče sve bitne čimbenike koji utječu na djecu u sustavu obrazovanja: od individualnih karakteristika učenika naglašava motivaciju, zatim kvalitetu razredne interakcije, odnosno odnos učitelj-dijete, pomoću kojeg učitelj može u najvećoj mjeri utjecati na motivaciju/dijete. Autor također apostrofira ulogu obitelji s aspekta strukturnih i procesnih promjena kroz koje prolazi sve više obitelji u našem društvu. Dobro prepoznaje važnost (ne)usklađenosti zahtjeva

obrazovnog sustava s potrebama djece, posebice o tome raspravlja u poglavlju Varanje - Korupcija-duhovna i moralna pokvarenost i Učenici, studenti, sustav. Osim promjena koje se događaju obiteljima, autor podsjeća na ulogu ratnih zbivanja i tranzicije koje su također utjecale na obitelji i djecu, ali i na društvo u cjelini i time utjecali na sustav vrijednosti. Naglašava vrijednost "interesnog" učenja, važnost mašte i kreativnosti, te obilježja učenika u planiranju poučavanja ("Zaključio sam kako su tu djeca ipak «nevina» jer je i čovječanstvo, u ovom slučaju, nedovoljno zrelo za neka «znanja» krenulo u krivom smjeru, baš kao što naša djeca, u najvećoj mjeri, nisu zrela za razinu očekivanja većine školskih programa s kojima se suočavaju. Međutim, mi i dalje njihovu «nezrelost» proglašavamo «glupošću, lijenošću..."). Autor smatra "kako je nemotivacijski proces prema učenju započeo u osnovnoj školi u «drugom stupnju» (5-8 r .) i da se ključne promjene sustava trebaju događati upravo u osnovnoj školi...". Brojni zaključci do kojih autor dolazi imaju potvrdu u rezultatima znanstvenih istraživanja (npr. govori o "rigidnim" i "empatičnim" nastavnicima; locira "nemotivacijski proces" u više razrede osnovne škole, zadovoljstvo učenika u privatnim i javnim školama, itd.).

Kroz cijeli tekst autor provlači još jedan bitan element (ili zapravo najbitniji) o čijem utjecaju na ishode učenja možda ne razmišljamo dovoljno, budući da spada u čimbenike koji nisu tako "blisko" vezani za učenička postignuća, a to je politika. Uočene "pogreške" sustava autor koristi u svom radu (osnivanjem privatne srednje ali i osnovne škole) te u knjizi ukazuje na brojne čimbenike koji se mogu "popraviti" i koji bi trebali dovesti do uspješnijeg učenja i uspješnijeg sustava.

ZAKLJUČAK I OCJENA:

(prijedlog za eventualno potrebne ispravke i promjene u rukopisu, završna ocjena s preporukom za objavljivanje ili neobjavljivanje rukopisa)

U tekstu treba ispraviti tiskovne greške, ima dosta podnaslova koji se ponekad ponavljaju ili su slični, što može ometati razumijevanje sadržaja (osim ako se ista stvar ne razmatra s drugačijeg stajališta) pa bi trebalo i u tom smislu urediti tekst. Ponekad su prijelazi s teme na temu grubo, što može biti u redu ako je autor želio izazvati upravo taj efekt, da

čitatelj o tome promišlja. Potrebno je urediti citiranje literature kao i popis literature - mislim da nije konačan.

Na nekoliko mjesta se navodi da ne postoje domaća istraživanja (npr. o utjecaju razvoda i rata na razvoj i (ne)akademsko postignuće djece) pa se autora upućuje na rezultate nekih istraživanja. Međutim, stoji i prigovor da se osim cijeloživotnog obrazovanja učitelja, što bi podrazumijevalo da sami istražuju literaturu, o nekim znanstvenim spoznajama treba voditi više računa pri kreiranju obrazovne politike te bi se o tome moglo više govoriti u javnosti. Autor također iznosi pojednostavljeno poimanje motivacije s oslanjanjem na starije teorije zanemarujući novije kognitivističke (teorije očekivanja uspjeha, teorija vlastite vrijednosti, atribucijska teorija, teorija samodjelotvornosti /samoefikasnosti), iako autor prepoznaje "uspješnost" djece u poslu kao važan motiv što zapravo jest samodjelotvornost/samoefikasnost). Detaljnije sugestije označene su u samom tekstu i bit će vraćene autoru na doradu.

Nakon čitanja teksta može se steći dojam da je "sve mračno u hrvatskom školstvu". Takav stav autora je razumljiv jer je posljedica frustracija koje sustav izaziva, a cilj knjige je skrenuti pažnju čitatelja na ono što je loše u obrazovnom sustavu i utjecati na promjene prema sustavu koji će biti prilagođen korisnicima, djeci. Naglašavanjem odgoja u tekstu ("odgoj utječe na obrazovanje a obrazovanje ne utječe na odgoj") moglo bi se steći dojam da se obrazovanje pokušava staviti u drugi plan, a ideja je zapravo da "idu zajedno i ravnopravno".

S obzirom na pitanja koja nam svima autor postavlja i ideje koje iznosi u tekstu, a osnovna je "voli me i uči me" i "ostavite djecu na miru", djeca su "nesvisna" mišljenja sam da uz navedene ispravke u tekstu djelo Heraklit mračni hrvatskog školstva treba biti shvaćeno kao konstruktivna kritika i stoga vrijedno za objavljivanje.

Datum recenzije:

Potpis recenzenta:

Zadar, 21. listopada 2014.

doc.dr.sc. Slavica Šimić Šašić

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Ulica Mihovila Pavlinovića b.b.
23000 ZADAR

tel.: 023 200-501
fax: 023 200-605

RECENZIJA

KNJIGE, MONOGRAFIJE I DRUGOG SRODNOG IZDANJA

PODACI O RECENZENTU:

Ime i prezime: **dr.sc. Krešimir Krolo**

Zvanje (znanstveno-nastavno i/ili znanstveno-istraživačko): **viši asistent**

Naziv matične ustanove: **Sveučilište u Zadru**

PODACI O RECENZIRANOM DJELU:

Autor: **Nikica Simić**

Naslov: **Heraklit mračni u hrvatskom školstvu**

Vrsta djela (knjiga, monografija, ostalo): **knjiga**

Opseg djela (broj poglavlja, stranica, ilustracija, dijagrama, tablica i sl.): **185 str.**

Broj literaturnih podataka navedenih u popisu literature: **51**

MIŠLJENJE O DJELU:

(je li rukopis metodološki prilagođen predmetu, postoji li popis literature, u kojoj je mjeri riječ o izvornom djelu, postoje li i druga djela sličnog sadržaja i kakvoće, jesu li terminologija i mjerne jedinice usklađene s postojećim propisima, je li sadržaj rukopisa iznesen pregledno i jasno u jezičnom i konceptualnom smislu)

Knjiga *Heraklit mračni u hrvatskom školstvu* podijeljena je u dvije temeljne cjeline. Prvi dio predstavlja kompilaciju nastavničkog i ravnateljskog iskustava autora tijekom višegodišnjeg rada i djelovanja u školstvu, dok drugi dio nastoji analizirati odnos države prema obrazovanju i školstvu, kritički propitujući odrednice najvažnijih dokumenata koji su doneseni na najvišim političkim i administrativnim instancama.

Kroz prvi dio knjige nastoji se ponuditi neke temeljne povijesne specifičnosti razvoja odgoja i obrazovanja pri čemu autor upozorava čitatelje na permanentne konflikte po pitanju metoda prijenosa znanja i njihovih posljedica po društvo. Posebice se ističe odnos i indirektno viđenje škole kao ideološkog aparata države gdje prostor za individualne potrebe i adaptaciju prema specifičnim željama učenika i učenica redovito bivaju ignorirani, kako zbog tromosti sustava uzrokovanog tromim administrativnim aparatom, tako i zbog naginjanja komodifikaciji učenika/ica i standardizaciji njihovog znanja. Nikica Simić pritom ističe važnost privatnih neprofitnih škola koje istovremeno mogu biti korektiv navedene tromosti, ali i potencijalni agensi koji drugačijim i inovativnijim pristupima mogu ponuditi učinkovitija rješenja u području obrazovanja, kako za učenike i učenice pojedinačno, tako i za društvo u cjelini. Ovakvu poziciju autor potkrepljuje iscrpnim opisom različitih osobnih iskustava koje je akumulirao tijekom svoje karijere gdje se jasno mogu razaznati neučinkovitosti sustava koji ne prepoznaje nadarenost, ali i koji s vremenom, posebice u tranzicijskom razdoblju, postaje dodatno opterećen povećanjem različitih oblika koruptivnih djelatnosti (prepisivanja, netransparentna natjecanja, političko-ideološki parametri ocjenjivanja i kadroviranja). Upravo detaljnost osobnih iskustava ukazuju na autorovu predanost nastavničkom pozivu i ujedno kroz iskreno emocionalno rezoniranje pojedinih situacija ta iskustva predstavljaju najvrednije i najpamtljivije trenutke rukopisa.

Sociološki najzanimljiviji dio knjige dolazi kroz gusti opis potencijalnih razloga uspjeha i neuspjeha učenika i učenica, kao i problem percepcije i razumijevanja razlike između privilegiranih i deprivilegiranih društvenih slojeva u Hrvatskoj. Iako se nigdje eksplicite na navode teorijska polazišta i empirija koja proizlazi iz radova francuskog sociologa Pierra Bourdieu, iz pojedinih primjera se mogu iščitati razlike koje su uvjetovane boljim ili lošijim početnim pozicijama učenika i učenica, odnosno raspolaganjem većeg ili manjeg obima kulturnog, socijalnog ali i ekonomskog kapitala. Mišljenja sam da bi rukopis jasnijom naglašavanjem tih razlika imao dodatnu vrijednost s kojima bi onda različiti individualni primjeri jasno mogli biti analitički povezani s širim društvenim strukturama i obrascima ponašanja.

Drugi dio knjige nastoji kritički upozoriti na velike diskrepancije i nelogičnosti koji postoje između regulatornih državnih tijela po pitanju obrazovanja i njihove praktične implementacije. Nemogućnost da se pokrenu, temeljito i racionalno, sustavne reforme koje bi osuvremenile, i istovremeno rasteretile, nastavni program i rad s učenicima, autor naglašava kako su posljedice takvog stanja jednako štetne za javne i za privatne škole. Međutim, upravo zbog kompleksnosti odnosa koji postoje između društvenog konteksta, različitih upravljačkih razina, kao i unutar samih zakonskih propisa i strateških dokumenata, analiza na pojedinim mjestima gubi objektivnu poziciju i ulazi u subjektivnu evaluaciju stanja, dobrim dijelom jer se ovakvi odnosi moraju promatrati, sociološki gledano, preciznijim analitičkim alatima. Bez obzira na navedene nedostatke, pomnim i strpljivim čitanjem pojedinih nelogičnosti strateških i obvezujućih zakonskih okvira, iskusno oko može pronaći zadovoljavajuću količinu materijala koje, u konačnici, upozorava na potrebitost hitnog djelovanja za spas obrazovnog sustava u Hrvatskoj.

ZAKLJUČAK I OCJENA:

(prijedlog za eventualno potrebne ispravke i promjene u rukopisu, završna ocjena s preporukom za objavljivanje ili neobjavljivanje rukopisa)

Knjiga Nikice Simića pod nazivom *Heraklit mračni u hrvatskom školstvu* predstavlja jedinstven uvid u višegodišnje nastavničko i ravnateljsko iskustvo prožeto individualnim očekivanjima, ambicijama, ali i frustracijama zbog dubokih društvenih transformacija koje su obilježile dinamiku obrazovno-odgojnog procesa u Hrvatskoj.

Reflektiranja nad minulim situacijama uz duboki intimni doprinos evaluaciji odnosa između nastavnika/mentora i učenika/ice, ovaj rukopis predstavlja vrijedan spomenik žrtvi i strpljenju prosvjetara predanima svom pozivu, a koji se, možda kao nikada dosada, nalaze na kušnji i izazovima u turbulentnim vremenima krize i intenzivnih društvenih promjena.

Izdavaču Forum d.o.o. preporučam objavu teksta *Heraklit mračni u hrvatskom školstvu* Nikice Simića jer predstavlja jedan od rijetkih napora da se istovremeno ukaže na radost i bremenitost nastavničkog poziva kroz iscrpnu analizu i samokritiku vlastitog rada, ali i kritiku koja nastoji uspostaviti temelje novih smjerova obrazovne politike i prakse u Hrvatskoj.

Datum recenzije:

Zadar, 18. listopada 2014.

Potpis recenzenta:

Dr.sc. Krešimir Krolo